

Antwerpen, februari 2017

'Het klopt wel maar het deugt niet'
Brief van de bisschop voor de veertigdagentijd

Goede vrienden,

Onlangs kocht ik een boek helemaal voor de titel: *Het klopt wel, maar het deugt niet. De maatschappelijke moraal in het nauw*. Het is een uitgave van Stevo Akkerman en bevat een aantal kritische artikelen over onze samenleving. *Het klopt wel, maar het deugt niet*: deze titel zou best wel eens kunnen opgaan voor onze samenleving en hoe wij ons erin voelen. De cijfers moeten kloppen, alleen wat efficiënt is, mag blijven, rationalisaties en schaalvergrotingen zijn de nieuwe norm, het aantal wetten en decreten neemt gestaag toe, controlemechanismen worden almaar fijner, steeds meer dieren en plantensoorten zijn beschermd, voor de afvalsortering zijn allerlei afzonderlijke zakken en bakken beschikbaar. 'Het klopt wel': daar gaan we prat op, zeker als zakelijke en hardwerkende Vlamingen. Maar deugt het ook? Velen voelen zich niet goed in hun lichaam, in hun relatie of hun gezin, in hun werk of beroep. Voor files en luchtvervuiling behoren we tot de meest roodgekleurde gebieden van Europa. Een aangedikt 'wij' tegenover 'zij'-verhaal verzuurt het maatschappelijke debat. In het dagelijkse leven vervangen digitale schermen of ingesproken berichten het gezicht achter het loket of de mens aan de telefoon. Het stemgedrag bij verkiezingen of referenda evolueert heel onredelijk en onvoorspelbaar. De democratie hangt als een jojo aan een touwtje. Het jaar 2016 was op dat punt veelzeggend en wat brengt 2017?

Op Aswoensdag begint voor christenen wereldwijd de veertigdagentijd of vastentijd. Hebben die veertig dagen iets te maken met *'Het klopt wel, maar het deugt niet'*? Ongetwijfeld en veel zelfs. Om te beginnen is de vastentijd geen tijd van gezaag, gejammer of moedeloosheid. Het sleutelwoord van de veertigdagentijd is 'bekering'. Dat woord heeft wel degelijk hersenen in het hoofd en spieren aan het lijf. Bekering is het tegendeel van berusting. Kritische analyse, eerlijk taalgebruik en de wil om er iets aan te doen: het zit allemaal in het woord 'bekering'. Wie niet overweg kan met kritiek, kan ook niet overweg met bekering. Bekering vraagt durf: de durf om opnieuw in de waarheid te gaan staan en om er iets aan te doen.

Vervolgens is de vastentijd geen tijd van verstoppen, afwentelen of veralgemenen. Mensen kunnen zich niet blijven verstoppen als konijnen in het bos van *'het deugt niet'*. We kunnen boeken vullen over wat 'er gebeurt', wat 'ze doen' en wat 'men zegt', maar wat hebben we dan veranderd? Het is geen gemakkelijke oefening om uit onze konijnenpijp te komen en zelf een andere koers te kiezen, in de frisse buitenlucht. Verandering begint bij mensen die het ondergrondse nest verlaten en die weer als 'ik' en 'wij' durven leven, in de openlucht. Alleen wie een verschil durft maken, doorbreekt de kringloop van *'het deugt niet'*.

Tenslotte is de vastentijd geen tijd van nostalgie of heimwee naar vroeger. Voor iedereen is verleden jaar voorbij. De oplossing voor *'het deugt niet'* ligt niet in het verleden. Hoezeer wij mogen dromen van een terugkeer naar de samenleving van 1917 of 1817: het zal niet gebeuren! We leven in 2017. Bekeren is anders dan beschermen of bewaren. De evangelische richting van 'bekeren' is niet achteruit maar vooruit. Bekeren is een nieuwe stap wagen in de toekomst. „Bekeer u en heb geloof in de Blijde Boodschap”. Met deze woorden bevrijdt Jezus zijn leerlingen van het verleden en verleidt Hij hen tot de toekomst. Hij zet een nieuw verhaal in hun blikveld en daagt hen uit om erin mee te stappen. Het vraagt meer moed om te beginnen dan om te herhalen.

Belangrijker dan 'wat klopt' is 'wat deugt'.

Graag wens ik u een goede veertigdagentijd!

+

Bisschop van Antwerpen